1879. XI. évfolyam. 49. szám. Kedd, márczius 11.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve
Egy évre 10 frt. Negyed évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ Egyes szám — „ 5 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: fő-piacz, VECSEY-ház, földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSATHY KÁROLY könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „függetlenségi párt“ közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény minden petit sora 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok nem adatnak vissza.

Debreczen, márt. 11.

(S. B.) Hogy az Osztrákország által megkezdett okkupátiónak folytatása következik a jelen év küszöbén álló tavaszán, az bizonyos, s hogy ez okkupátió nem testvéri ölelkezés, hanem az ágyuk gyilkoló müködése közben fog véghezmenni, az is bizonyos. E két körülményt összefoglalva, a helyzetet azon szavakkal illustrálhatjuk, hogy Magyarország fiai egy ujabb küzdelem véresterére vezettetnek a közeli napokban, mert igy kivánja ezt — nem ugyan Magyarország érdeke, — hanem az Andrássy gróf következetesen üzött keleti politikája.

Ha tekintjük azt, hogy mi a mult nyáron nem nyilt sisakkal léptük át Bosznia határát, hanem azon hazugsággal éltünk, hogy ott az anarchia tüzét kioltván, a megtisztitott, megifjult s a czivilizáczió fáklyái által megvilágitott tartományt visszaadjuk a portának, s ha tekintjük azt, hogy ezen nagyhangu igéretek ellenére ama tartományba csak azért mentünk, hogy véglegesen birtokba vegyük, miáltal a mohamedánok keblében a még csak lappangó ellenszenvet gyülölséggé forraltuk, — egyáltalában nem tekinthetjük tulzottaknak azon hireket, melyek az „örök harcz“ szinteréről jőnek, s melyek arról szólanak, hogy a porta jól tudja ugyan, mikép egy haldokló előtt be van zárva az élet utja, de érzi, nincs megfosztva annak lehetőségétől, hogy még egy iszonyu erőfeszitéssel visszaparancsolja az izmait elhagyni készülő erőt, s azzal végelszántság folytán boszut ne álljon azokon, kik kórágyát kárörvendve táncolják körül.

Egyik oldalról sem lett megczáfolva, hogy a porta nagy mértékben fegyverzi az albánokat, s őket azon pontra küldi, mely az okkupátió czéljául van kitüzve.

Az osztrák kormány e hirek következtében már meg is kereste Szerbiát, hogy ez utóbbit szövetségre birja (!) az albánok ellen, s más uton meg arról gondoskodik, hogy egy másik kormány ujabb kongresszus eszméjét pengesse, mert az égbekiáltó bün, hogy a porta nem akar lefeküdni Európa hatalmai előtt, hogy átgázolhassanak rajta.

Erősen gyanitjuk, hogy ezen pótkongressus eszméje Bécsben született, mint elődje, a berlini. Azt is gyanitjuk, hogy az akcziót ez irányban gr. Andrássy inditotta meg, hogy ha Novi-Bazár felé megindul, legyen a háta mögött egy diplomácziai forum, melynek megbizására hivatkozhassék.

A novi-bazári kirándulás azonban meg fog történni, akár kapjunk arra megbizást, akár nem.

S igy a tavasz a jelen évben még szomorubb meglepetést hozand Magyarország számára, mint tavaly; tavaly is sok és nagy áldozatot hoztunk Bosznia elfoglalása közben, de ekkor csak fegyelem nélküli tömeg ellen harczoltunk; a bosnyákokat egy hónapi hadjárat fáradalmai annyira megviselték, hogy fegyverüket eldobva, a hegyek barlangjaiban kerestek menedéket. Most azonban egészen másféle ellenséggel fogunk szemben állani, egy olyan néppel, melyet nem törnek meg a fáradalmak, mert egész életében azokkal küzdött, mely átérti azon nagy szó jelentőségét, hogy amit most védeni kell, az a haza, melyen kivül nincsen hely számára a világon.

És mi ilyen néppel fogunk szemben állani.

Mi lesz belőlünk, kik még alig hevertük ki egy oktalan harcz fáradalmait, s már ujabb áldozatok követeltetnek tőlünk?

Az albánok már fegyverben állanak ellenünk, fegyvertük sok van, és kitünő, positióik kifogástalanok; a magyar fiuk még nem állanak fegyverben, de a közelebbi napok egyike meghozhatja erre nézve is a parancsot, és a magyar fiuknak itt kell hagyni az otthont, hol az elemek keltek végső tusára vagyonkája ellen, el kell mennie idegen földre harczolni, mert hiszen itthon ugy sincs reá szükség, ha hazajő, ugyis megtalálja kopár földjét, az adóvégrehajtókkal együtt.

Andrássy gróf megy a muszka-szövetségben Novi-Bazár felé, a magyar nép a csapások társaságában a végpusztulás utján.

És e reménytelen helyzetben oly rémesen hangzik a Cassandra jóslat:

„Budán ugyancsak tolják a gondoskodás szekerét nagy engedelmesen, és a Sándor-utczában ugyancsak kenik a szekér tengelyét nagy készségesen. Mig majd egy szép napon Bécsben is, Budán is, a Sándor-utczában is arra ébrednek fel, hogy .... a muszka gondoskodik!....

Politikai hirek.

— **Román Miron védekezik.** A román érsek ur, ki tudvalevőleg főtényezője a magyar nyelv elleni mozgalomnak, egy nyomatott levelet küldött széjjel, mellékelve ehez az ismeretes hirhedt petitió szó szerinti szövegét. A levélben azt panaszolja az érsek ur, hogy a hazai lapok legnagyobb része minden tárgyi birálat nélkül személyesen támadta meg azt, s abból helytelen következtetéseket vont le, s azt állitja, hogy azzal szemben a „magyar nyelv elleni föllépésről lelkiismeretesen szólani nem lehet.“

— **A berlini szerződésről** szóló törvényjavaslat fölött tegnap tanácskoztak az országgyülési pártklubok.

— **A függetlenségi párt** elhatározta, hogy a berlini szerződést nem fogadja el s tudomásul sem veszi. Az ezt indokoló határozati javaslat kidolgozására bizottságot küldött ki, mely a klubnak ma vagy holnap tesz jelentést.

A kormánypárt elfogadta a törvényjavaslatot.

— **Muszkaországi állapotok.** Kiewben az utolsó zendülés alkalmával elfogottak közül 3 fogoly — köztük egy leány — agyonlövetett.

Szeged veszedelme.

A Szegedről érkező egyre nyugtalanitóbb hireket a következőkben foglaljuk össze:

Szeged, márcz. 9. d. u. 1 óra 30 perez. (Herrich miniszteri tanácsos távirata.) Szegedet a végkatasztrófától most már nem napok, de órák választják el; az ár óránkint hol egy, hol két hüvelknyit nő. A lakosságot munkára kényszeriteni sem lehet, kiki hurczolkodik, a többiek pedig várják a végzetes pillanatot. 400 katonán kivül, kik kényszeritve vannak a munkára, a töltésen más senki sem látható. — Az est vagy éj folyamában a lehető legrosszabb bekövetkezésére számitanak.

Szeged, márcz. 9. Feladatott 9 ó. 35 p. Még egyedül a katonaság dolgozik fáklyafény mellett, lankadó erővel. A kényszermuuka erőltetett végrehajtása roppant ingerültséget keltett, s most a nép nem vesz részt többé a mentési munkálatokban, hanem rezignáczióval néz a kikerülhetlen katasztrófa elé. — Zürzavar leirhatlan. — Statárium hirdettetett ki.

Szeged, márcz. 10. déli 1 óra. A dorozsmaiak szivszaggató jajkiáltása jelzé éjjel, hogy a borzasztó elem hozzájok behatolt. Menekülve futnak Halas felé. Városunk léte pár órával hosszabb. Tápé és Matynál történő lefolyás megmenthet. Az idő kedvező.

A hadház-böszörményi vasut ügye.

H.-Böszörmény, márt. hó.

— Befejező közlemény. —

Mai nyomoruságos állapotunkat tekintve, elvitázhatatlanul javul állapotunk ha Debreczennel leszünk is szárnyvonalunk által összekötve. Kereskedelmünk, kivitelünk, behozatalunk könnyittetik, emeltetik. Vidékünk feltéve, hogy vonalunkat tovább nem vinnénk (?) meglenne s vonalunk forgalmát növelné; de már ez ideig is előnyösebbnek tünik fel a hadházböszörményi szárnyvonal anynyiban a mennyiben behozatalunkat a fa iparnál tetemesen megkönnyitené, pedig az épitkezés helyzetünk változtatásával különösen anyagi állapotunk javulásával mindinkább szükségessé válik.

Hagyjuk azonban ezt. Lássuk röviden a lényeges, szem elől nem téveszthető és körülményeink között számbavenni köteles különbségeket.

Böszörmény Debreczenhez 19 kilometernyire van, igy számitva is kilometerenként 20 ezer forinttal, kerülne a vonal háromszáznyolczvanezer forintba, mely tőkének megfelel huszonhatezerhatszáz forint 7% évi biztositék; (pedig vasuti mérés szerint e vonal legalább 22 kilometert teszen ki.)

Böszörmény Hadházhoz a vasutépittetést vállaló társaság felszámitása szerint 12 kilometer, igy kilometerenként ez is huszezer frttal számitva, kerülne kétszáznegyvenezer forintba, mely összegnek megfelel tizenhatezernyolczszáz forint 7% évi biztositék.

Látni való eddig, hogy a kiépitési költség 7 perczentje kilenczezernyolczszáz forinttal kevesebb összeget kiván tőlünk évenként a hadházi vonalnál.

Továbbá a Debrecenből vezetendő szárnyvonal saját határunkon is mindenütt a legértékesebb s igy csak nagy összegért kisajátitható birtokrészeken menne át, mig a debreczeni határon még értékesebb földeket metszene. Ezenkivül e vonal felülete igen dombos, völgyes, utakkal keresztezett, miért is több helyen hidakat s átmetszeteket szükségel.

Szemben ezzel, a Hadházról vezetendő vonal alig egy harmadrészben jön Hadház város határán, mely terület rövidsége mellett nincsen is oly értékes mint a debreczeni határt érintő vonal területe. Saját határunkon, tehát a vonal kétharmadán pedig mondhatnám osztatlan területen vonul el. Ezenkivül e vonal felületének magasságai s számbavehető mélyedései nincsenek s igy hidak, sőt, mert tudvalevőleg e vonal kevés utat szelne, keresztmetszetek is alig szükségeltetnék.

Szentigaz, hogy a kilometerenként felszámitott huszezer forintból telnék ki a hid, magas töltés, átmetszet stb. de a menynyiben e kiadások nem szükségeltetnek, annyival kevesebb tőke s évi kamat biztositék számittatik fel a szerződő közönségnek. Innen van az, hogy a hadház-böszörményi szárnyvonal kiépitési tőkéje még harmincz—negyvenezer forinttal leszállitható, mely összeg ismét kétezerszáz—kétezernyolczszáz forinttal apasztja az évenkénti kamat biztositékot.

Elvitázhatatlan, hogy azon esetben ha Hadház felé vezetve a vonalat, minden szállitmányunkat Debreczenbe vinnénk, Böszörménytől Hadház-Debreczenig másfél annyi szállitási költséget fizetnénk, mintha Böszörményből egyenesen Debreczenbe menne a szárnyvonat. Ámde

1-ör. Arra eset alig van sőt nincs is, hogy a kisebb termelő nehány köből terményét vasutja raktárától el, egy csak pár mértföldnyire levő város raktárába vagy piaczára vigye. Vasut, épen meg végvonal egy termelő népes városban kereskedő nélkül nem is képzelhető. Ha pedig nagyobb termelőink szállittatják terményöket: nem Debreczenbe, hanem talán távolabb vitetik, mely esetben másfél mértföldnyi vonal költsége mi különbözetet sem ad.

2-or, Hol van megirva, hogy egy szárnyvonal épitésekor csak Debreczenbe vagy Debreczen felé viszik terményeinket?

Böszörménynek nem czélja magát csak Debreczennel kötni össze, hanem igenis czélja lehet Debreczen felé Debreczennel s közvetve kelettel, déllel és nyugattal, Nyiregyháza felé Nyiregyházzal s általa közvetetten északkal kötni össze magát.

3-or. Ha Debreczen felé vezettetnék a szárnyvonal s szalonnánkat, árpánkat rendes piacza felé, — honnan néha érte is eljönnek, — észak felé szállittatnák, akkor tennénk még igazán sok kárt maguknak. Előbb Debreczenig vitetnénk, mely legalább is 19 kilometer, azután onnan Hadházig, ez meg épen 20 kilometer, (nem engedhetvén belőle egy hectometert sem,) csak Böszörménytől Hadházig Debreczenen át 39 kilometert mennénk, holott Böszörménytől egyenes vonalban Hadháznak csak 12 kilometer a távolság. Ekkor nem másfélszeresen, hanem több mint háromszorosan fizetnénk a vitelbért.

Pedig ha a hadházi vonal mellett a Debreczenbe vitt árukra, vagy utazásra előállhat az ellenvetés: sokkal jogosabb lenne az a debreczen-böszörményi vonal kiépitésénél. Végre 4-er, feltéve de meg nem engedve, hogy Debreczenbe vinnénk minden elárusithatás alá eshető készletünket s minden szállitás alkalmával többet fizetnénk, mint a deb.-böszörményi vonalon: kérdem, jöhet-é számitásba az igy kiadott csekély összeg a nagymennyiségü épitési költség többlettel szemben? Bizonyára nem! Czélunk, hogy vasutunk legyen, e czélunkat elérjük már Hadházon.

Saját érdekünk követeli ezen vonal kiépitését még akkor is, ha egyenlő terheltés mellett volna bármelyik vonal előállitható. Ilyen pedig nincs. Debreczen segitségére nem számithatnánk a megkivántatásig. Nem örömest emlitjük fel mindig is mindig, hogy évtizedek óta kinosan átlábolható, mindössze sem nagy területü homok sivatagát, sem eléggé jó indulatu a tiszavidék nagy országutját járó közönség részére kiöveztetni.

Szükkeblüséggel nem vádolhatnak benünket, midőn ön erőnkre levén utalva, községünk boldogulását fölébe helyezzük egy nagy város drágán vásárolható gunyos mosolyának.

Akarni sem lehet azt, hogy midőn tizennégy—tizenötezer forinttal kiépithetünk, egy czélunknak minden tekintetb n megfelelő s elvitázhatatlan előnyökkel biró vasuti szárnyvonalat: akkor egy kevésbbé hasznos s sokkal hosszabb vonalat épittessünk s a még sok kötelességet számláló közönséget, másik tiz-tizenkétezer forint biztositására illetőleg, évi fizetésre kérjük.

Adja isten, hogy azon nemes szándék, mellyel vasutépitésünk s ezáltal közvetve szellemi és anyagi haladásnnk ügye czéloztatik, miharabb testté váljék! hogy azok, kik hivatva vannak népünk boldogitását munkálni, eszménket tisztázva s egymást megértve, a márczius 23-kán tartandó közgyülésben a határozati javaslatot fogadják el s az előmunkálatok megtételére szükséges lépéseket inditsák meg.

A viszontlátásig. r. l.

— **A pestis.** Muszkaországból érkező hirek szerint a pestis az asztracháni kerületben egészen megszünt, sőt közelebb már a veszegzárt is megszüntetik.

Szinházi csarnok.

(Márczius 9-én a „**Próféta**“ opera; 10-én „**A tartalékos.**“ életkép 3 felvonásban.)

(S.) Az egymást követő férczmüvek után, végre volt alkalmunk egy nagyobb szabásu operát is láthatni. Szombaton este a „**Próféta**“ czimü öt felvonásos opera került sziure, bérletszünetben, nagy közönség előtt. A darab zenéje igen szép, behizelgő, kiállitása nagyszerü. Fekete (Leydeni János) szép énekével különösen excellált, és a tapsokból egy nagy rész őt illeté. Mándokyné, Kocsis I., Török, Traversz, szintén kitünően énekeltek. Az ötödik felvonásban az összeomló fejedelmi palota nagyszerü látványt nyujtott, s dicséret illeti érte Stuppergert.

Vasárnap „**A tartalékos**“ czimü életkép került szinre, az „Egy huszárkáplár Bécsben“ czimü darab folytatásaul, szintén nagy közönség előtt.

E két darabot egy és ugyanazon szerző irta, s bár az „Egy huszár káplár“ sem valami kitünő darab, „A tartalékos“ ennek is mögötte áll. Cselekménye mindössze abból áll, hogy Lampel Gottfriednek majomszeretettel ápolt fiát, — kiért annyit áldozott, hogy a katonaságtól megmenthesse, — ismét behivják és elviszik Boszniába stb. Vannak benne jóizü ötletek, melyek megnevettetik a nézőt, vannak azonban drasztikus kifejezések is benne, melyeket ki lehetett volna huzni. Szatmári Árpád kitünő játékával több izben nagy derültséget idézett elő, fiára Roderichre (Sarkadi), sincs panasz, csak a nyögési jelenetnél kellett volna egy kis mérsékletet tartania. Szatmári Károly humoros játéka, több izben tapsot aratott. Zöldin éről többször mondtuk már, hogy müvésznő, ez estén is az volt. Lovászi nem neki való szerepkörben mozgott, s játéka csak egy jelenetben emelkedett a középszerüségig. Lásziról is meg kell emlékeznünk, kinek pompás alakitása, mint mindig, nagy tetszésben részesült. — Marosi tehetséges színésznek látszik, kár nagyobb szerepet nem adni neki. Szabó Bandi és Nyilvay Irma kitünően játszottak.

Tegnap ugyanezt ismételték kevés közönség előtt.

— **BUDAPESTI HIREK. Tüz volt** Tegnap előtt a zsibárus utcza 7. sz. a. Fischer Bernat lámparaktárában. Az ott levő nagymennyiségü petroleum és ligroin oly hatalmasan égett, hogy a lángok az első emelet ablakait nyaldosták, minek következtében ablaktáblák szétrepedtek. — A tüzet a gyorsan megjelent tüzoltóknak csak másfél óra multa sikerült eloltani. A boltban minden összeégett. **Seprőgéppel** tettek kisérletet közelebb és pedig jó sikerrel. **Az athletikai klub** áprilisben gyalogversenyt rendez Tatára. **A ráczfürdőben** egy 25 éves fiatal ember, borotvával ketté metszette nyakát, minek következtében meghalt.

Vidék.

— A „Debreczen“ levelezése. —

Sárospatak, márcz. hó.

Azok az áradások — melyek az egész Hegyaljáta Bodrogközzel együtt oly sulyosan érintették, városunkat egészen tönkre tették. Alsó határunk, több mint 20 ezer hold, január óta viz alatt áll; az emberi igyekezetnek minden nyoma, vetések és tanyák tönkre mentek. Sárospatak az idei kárait, hosszu éveken át ki nem fogja heverhetni. Épen e miatt, nagyon lehangoltak a kedélyek. Bál egy pár tartatott az egész farsangon, ez is minden kiváló siker nélkül. Egy pár kedélyes házi-mulatság pótolta némileg a bálokat: Bogyay Zsigmond földbirtokos és Dr. Kun Zoltán főiskolai orvos házaiknál. Az adóhajtás, talán mondanom sem kell, a legnagyobb erélylyel és szakadatlanul folyik; nem elég, hogy a szegény polgárokat mindenféle elemi csapás sujtolja, maga az állam is mindent megtesz közegei által, hogy az adózó ember földönfutóvá váljék . . . Folyó hó 8-án temettük el Vis-on a nagyérdemü Dr. Soltész Jánost, a ki az itteni főiskolának előbb orvosa, azután a természetrajzi tanszéken igen kedves, müvelt tanára volt. 28 évig müködött tényleg a főiskolában; hét év óta pedig nyugalmazva volt s fétrevonultan, testvére jószágán gazdálkodott. Sok jó tankönyvet irt és gyakran jelentek meg tőle ezelőtt czép czikkek a „Vasárnapi Ujság“-ban is. — Béke legyen porai felett!

r. l.

A „DEBRECZEN“ TÁRCZÁJA.

ZEHIRA.

Rajz.

Hivesy Jenőtől.

(Folytatás.)

A rableány örvendve kapott hangszere után, — s a hogy ismét uj akkordot kezdene egyszerre csak szép csengésü férfi ének hangzott fel kivülről halkan, elfojtva, mintha távolról jönne, vagy az énekes nem akarná az egész környék figyelmét magára vonni, de azért az esti csendben a nyitott ablakon keresztül egész tisztán ki lehetett venni minden hangját:

Drága huri, sötét fürtü,
Fehér arczu, csillag szemü,
Elküldném hozzád a holdat,
Hogy mondja el bánatomat,
Elküldném a csillagokat,
Hogy mondják el bus gyászomat.

Zehira az ének hallatára ideges örömmel ugrott fel a sopháról s kicsiny kezeit szivére szoritván sovár hévvel suttogá.

— Ez ő, ez ő!

— Kicsoda, urnőm? kérdé a rabnő csudálkozó kiváncsisággal.

— A szép örmény kit a multkor a mecsetnél láttam.

— Istenem, suttogá elrémülve a kis odaliszk, ha valaki meghallaná? Oh, urnőm ne hallgassuk e dalt, vészhozó ez reánk. A prófétára kérlek engedd hadd zárjam el az ablakot.

— Nem, nem! felelt Zehira türelmetlen hevességgel.

S alig mondá ki e szavakat, midőn a folyasó csendjét nehéz léptek zaja verte fel. A zaj mindközelebb ért. Végre pedig félre lebbent a függöny s rajta Zehirának atyja Kara Jussuf lépett be. Öve meg volt szaggatva s benne meg egy tőr csillogott. — S bár ajka néma volt de annál többet beszélt arcza, melyen oly hideg merevség ömlött el, mint sirkertben a holtak hamvait fedő márványon. A tenger vészteljes csendje volt e némaság, mely rendesen az orkánt szokta megelőzni.

Zehira elhalványult.

Kivül a szomszéd mecset erkélyén a müezzin ép az esti ezánba (ima) kezdett hosszas vontatott hangon énekelve a próféta és Allah szokásos dicséretét:

„La allah, il allah, Muhammed el Resoul!“

— A müezzin most énekli az utolsó ezánt, kezdé azután Kara Jussuf, a mint elhangzottak az ének szavai, végezd Zehira a parancsolt imát és mosakodást!

A leány szónélkül emelkedett fel és távozott.

S mikor visszatért ujjolag megszólalt az atya rideg, tompa hangon, mintha csak egy sirnak mélyiről hangzana fel az.

— Mikor voltál künn utoljára Zehira?

— A multkor atyám, a fürdőben.

— A fürdés kegyes dolog, az alkorán is parancsolja; de átkozott az, ki kegyes testet gyalázatos bünnel fertőztet meg! . . . . . Nem emelted-e föl fátyolodat, a mig jövel?

— Oh atyám mi baj és mi vonta reám szörnyü haragodat? rebegé a leányka egész testében remegve. — Arczod hidegsége vért fagyaszt, tekinteted lesujtó villám és minden szavad egy-egy haragvó menydörgés . . . . . Hisz te nem igy szoktad felkeresni Zehirát.

— Felemelted-e fátyolodat, szólj?

— Oly rekkenő volt a hőség . . . . . és elbágyadva egész alélt valék már, mellem fuladozott, lélekzetem elakadt és akkor is csak egy pillanatra oldottam meg fátyolomat.

— S nem ment-e ott el egy örmény, kinek buja tekintetétől bemocskitni engedted arczod szüzi havát?

— Igen! . . . . . De talán nem is láthatott, hisz a palankin (gyalog hintó) gondosan volt elzárva . . . . . Oh, mond, talán roszat cselekedtem?

— Oly bünt gyalázatos, a miért halnod kell . . .

Zehira felsikoltott és arczát iszonyodva takarta el.

— Nem, nem atyám, — suttogá borzalommal, az nem lehet. Te nem akarhatod az én halálomat.

— Mig e nap alkonyra hajolt felkerestem egy tisztes agg sejket megkérdeni: bün-e az, ha a nő leplezetlen arczát gyaurnak mutatja. A sejkh igennel válaszolt. S ujjabb kérdésemre, hogy mi büntetést érdemel az ilyen, felüté a koránt, s a próféta versét mutatá: „A mely nő a vér hevétől ingerelve vétkezik, vérrel kell lemosni az ő bünét“ . . . . . Készülj tehát! Az életből csak egy pár pillanatod van hátra még s azután lelked a halál angyaláé . . . . . Keresd ki a halálra menők suráját!!

Zehira ijedve szökött fel e szörnyü itéletre a keresetről s oda rohant az emberhez, ki hidegen, s könyörtelenül állott ott, mintha maga Nankir lenne — és reszkető kezével átölelve térdét, ugy könyörgött neki.

— Kegyelem, kegyelem!! Hisz ő nem láthatott . . . . . Nézd térden állva ölelem lábaidat . . . . . Ugy-e csak ijesztesz, és nem teszed azt, a mivel fenyegettél? . . . . . Oh csak egy szót hát, mert megreped szivem a szörnyü kétségtől . . . . . Huh, ne nézz oly borzasztóan, hisz szemeid tőrödnél is gyilkolóbbak . . . . . A próféta koporsójára könyörgök, mond már ugy-e csak tréfa az egész . . . . . Csak tréfa, ugy-e?

(Vége köv.)

— **VIDÉKI HIREK.** Székes-Fehérvárott két uraes valami csekélységért párbajt vivott; mindkettő megsérült. **Ongyilkosság.** Kassán Lesnyák Julia, egy fokról fokra sülyedt személy, elvetemedett bünös életének gyufa-mérgezéssel vetett véget. **Kinek a felesége szebb?** E fölött vitatkozott a napokban két szabadkai polgártárs egy korcsmában, s midőn e kényes kérdés fölött megállapodásra nem jutottak, a korcsmárosnét szólitották föl birónak; ez azután oda nyilatkozott, hogy egyiké sem szép, mert az egyik sánta, a másik meg kancsal. E fölött meg azután annyira dühbe jött a két polgártárs, hogy a „Páris" urfi szerepét elvállalt korcsmárosnét megüllegelték.

Országgyülés.

márcz. 10-én.

Gaál Endre inditványt terjeszt elő, mely fölhivja a kormányt, hogy bizonyos román csatlakozási vasutak kiépitése iránt kezdjen tárgyalásokat Romániával.

Elnök: Méltóztassanak azok felállni, kik az inditványt elfogadják. (Megtörténik. Felkiáltások. Ellenpróba!) Méltóztassanak tehát felállani azok, kik az inditványt nem fogadják el. (Megtörténik. Felkiáltások: A többség nem világos, meg kell a képviselőket számláltatni! (Ha a t. ház ugy kivánja, a képviselő urak meg fognak számláltatni.)

Tisza Kálmán miniszterelnök: T. ház!

Németh Albert: Szavazás közben nem lehet szólani. (Helyeslés a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Elnök: Szavazás közben beszédet mondani nem lehet, vagy . . .

Németh Albert: Ugy van! Halljuk az elnököt.

Tisza Kálmán miniszterelnök: Az elnök urat meg is hallgatom!

Elnök: Mondom, szavazás közben nem lehet beszédet mondani vagy szavazatot indokolni. Eunélfogva kérnem kell a miniszterelnök urat . . . (Élénk helyeslés a balon.)

Németh Albert: Az elnöki kijelentéssel szemben daczolni a miniszterelnöknek sem szabad.

Csanády Sándor: Nem engedhetjük meg neki a szólást. (Halljuk! Halljuk! jobb felől.)

Németh Albert: Tartsuk meg a rendet, s tartsa meg a miniszterelnök ur is. (Zaj és felkiáltások a jobb oldalon: Mi megtartjuk, de az urak oda át nem szokták megtartani!) En declarálom, hogy nem hallgatom meg a miniszterelnököt.

Elnök (csenget): Engem tessék meghallgatni. (Halljuk! Halljuk: jobbfelől. Zaj a szélső bal oldalon.)

Madarász József: Mindenekelőtt a szavazást kell befejezni!

Csanády Sándor előbb nem lehet beszélni.

Elnök (csenget.) Már kijelentettem, — hogy szavazás közben beszédet mondani vagy szavazatot indokolni nem lehet; ámde nem tudjuk, hogy miről akar a miniszterelnök ur szólani, ennélfogva . . .

Csanády Sándor: Semmiről se lehet! (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon. (Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Németh Albert: Nem lehet! Ha nem lehet, hát nem lehet!

Elnök (csenget.) Meglehet, hogy a miniszterelnök ur nem is a szavazás tárgyához akar szólani! (Felkiáltások a szélső baloldalon: Semmit sem lehet most! Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Németh Albert! Nem hallgatjuk meg, vége van! (Nagy zaj a jobboldalon.)

Végül szavazás következett.

Az inditványt elfogadja 95; elveté 121.

Irodalom.

Magyarország története. A „Délibáb"-ban a következőket olvassuk: Gr. Vay Dániel városunkban már huzamosb ideig egy nagyobb szabásu, mintegy 100 ivre tervelt magyar történeti munkán dolgozik. E mü a leghitelesebb kutfők után, régi codexeken és poros okmányokon tett hosszabb buvárlati tanulmány alapján jön létre és sok tekintetben egészen uj, világosabb áttekintést nyujtó szilárd álláspontokra helyezkedik, melyekről birálat alá véve ugy az eseményeket, mint a személyeket, azok a szemlélő előtt eddig nem ismert, igazabb világitásban tünnek föl. Azonkivül e mü előadási modora rendkivül vonzó, világos és magyaros; a benne előforduló gondolatok helyenkint monumentalisok, ugy, hogy az elmondottakat összegezve, gr. Vay Dániel „Magyarország Története" czimü munkájának hazánkban a legnagyobb elterjedést jósolhatunk. A mü első kötetére vonatkozó előfizetési fölhivás legközelebb napvilágot lát és szétküldetik, mert szerző, bár müve már II. József koráig készen van, tekintve a mai mostoha pénzviszokat, müvére csak kötetenkint kötelező előfizetési aláirást akar nyitni. Az egész mü Magyarország ezred éves fönállásának, azaz a milleneum megünneplésére készül! E történeti munka mindenesetre — oly férfiut birván szerzőjeül, ki Kossuth lapjának is annak idejében munkatársa volt — általános érdeklődést fog kelteni.

UJDONSÁGOK.

* **Márczius 15-ének** megünnepléséről lapunk tegnapi számában közlött tudósitásunkat annyiban kell helyreigazitanunk, mennyiben az ünnepély kint a honvéd siroknál kezdődik dal- és szavalatokkal. A temetőből visszajövet fognak az emlékkertben tartatni szavallatok és az ünnepély befejezéséül fog müködni szintén az énekkar.

* **Adakozás.** A Frőbel-féle gyermekkert javára, következő ujabb adakozások történtek. Dr. Kola János ügyvéd ivén. Alapitók: Haladás sz. k. páholy két alapitvány 100 forint, Steinfeld Ignácz 50 frt, Tóth István 50 frt Részvényesek: Ormódy Lajos, Vecsey Viktor, Bekényi Ottokár, Legányi Gyula, Szepessy Gusztáv, Spéry Tivadar, Hollaender Gyula, Dávidházy Imre, Eőry Sámuel, Papp Ferencz, Kökényessy Imre, Vesztermayer Ferencz, Dr. Kola János, Kisszel János. Pártolók: Király 2 frt, Fries József 2 frt, Halmágyi Lipót 2 frt, Berghoffer István 2 frt. — Kiss Józsefné ivének folytatása. Pártolók: Futó Mihályné 2 frt, Tassner Saárossy Paula, Pápai Pál tanár 5 frankos arany, X. J. 1 frt, Dávid Mihály ref. tanitó 1 frt 37, tanitványa 1 frt 10 krt, Láda Sándor ref. tanitó 1 frt 57, tanitványa 2 frt, Hajdu Gyula 5 frt, László Alajosné 3 forint, Csajkos Gyuláné 5 forint, Knoll Pál 1 forint, Des Combes Henrik 2 forint. — Dragota Sándorné ivének folytatása. Pártolók: Bignio Janosné 4 frt. Michelstädter Henrikné 2 frt. Schwarcz Máté 2 frt. Rosa Kalsekhe 2 frt. Paksy Imréné 2 frt. Kramer I. 1 frt. Fabricius Gézáné 2 frt. Tóth Gyula 1 frt. özv. Balássy Józsefné 3 frt. Baranyi Miklósné 1 frt. Gyügyey Józsefné 1 frt. Reun Jánosné 2 frt. Részvényesek: Áron Manóné, Kegyes Imréné, Hb. Maldinyi Vilma, Gerson Farkas Tullia Krag Nándorné. Mely adakozásokat a bizottmány nevében köszönöm Dragota Csorba Tekla.

* **Halálozás.** Özvegy Bessenyei Istvánné szül. Somossy Zsuzsánna asszony, f. hó 10-én reggel fél 3 órakor hosszas betegeskedés után 68-ik évében elhunyt. Temetése ma délután ment végbe. Béke poraira!

* **Dalestély.** Folyó évi márczius 15-kén szombaton, a széchényi-uteán levő „Korona" vendéglőben, a Fischer-féle dalárda és a főiskolai kis-kántus tagjai egyesülve, dalestélyt tartanak, a helybeli s az elemi viszontagságok miatt mult évben sok kárt szenvedett polgári lövész-társulat javára. Ezen mulatság rendezői, kérik a nagyérdemü városi közönséget, hogy minél nagyobb számmal megjelenni méltóztassék, hogy módjuk lehessen a lövész-társulat pénztárát, lehetőleg minél nagyobb összeggel gyarapitani; s megjegyzik egyszersmind, hogy személyes meghivók ezen estélyre nem fognak szétküldetni. — A müsorozat válogatott darabokból fog állani s azoknak előadása épen oly kellemes időtöltést, mint gyönyörködtető szórakozást igér a megjelenőknek. Belépti egy forintos jegyek Rott testvérek és Csáthy Károly urak kereskedésében, az előadás estéjén pedig a pénztárnál kaphatók. A dalestély mint szokás, teritett asztalok mellett történvén azok, családok vagy társaságok részére, Jónász Lipót ur „Korona" vendéglőjében előre megrendelhetők. Debreczen, 1879. márcz. 7. — A rendezők.

* **„Meluzina, a szép hableány"** czimü tündéries szinmüvet választá Lászy Vilmos jutalomjátékául. E fényes kiállitásu darab a budapesti népszinházban több, mint 40-szer adatott egymásután. A jutalomjáték a jövő kedden, márcz. 18-án leend.

* **Kasza-harcz** történt a napokban egy vidéki helységben. Bojtár Sándor felesége összeverekedett Dóczi Ferencz életpárjával. A verekedésnek vége az lett, hogy Dóczi uram Bojtár komájának feleségét a kaszával megkergette. Ezt látta Bojtár, ki lovát patkoltatta s feleségét meg akarván menteni, felugrott a szürkére s Dóczihoz nyargalt. Hogy-hogy nem összeszólalkoztak s tettre kerülvén a dolog, kaszára keltek. — A kihivó Dóczi volt, de nem jól választotta meg emberét, mert Bojtár a kaszával nyakát és karját hatalmasan megsebesitette.

* **Debreczeni vendég.** Szatmári-Laczkóczyné asszony, a nemzeti szinház müvésznője városunkba érkezvén, holnap fog fellépni a „Mama" cz. vigjátékban. Azt hisszük, eleget mondtunk, hogy a közönség megtöltse a szinházat.

* **Patti Carlotta** és társainak váro-unkban e hó 25-én tartandó nagy hangversenye iránt oly nagy érdeklődés mutatkozik, a milyenre valóban nem emlékszünk. Nem mulaszthatjuk el, hogy ne figyelmeztessük különösen azokat kik ülő helyel rendelkezni akarnak, hogy azok iránt mielőbb intézkedjenek, mivel pár nap mulva, mint reménylhető, egy jegy sem lesz kapható. — A páratlan concert énekesnő e hó 8-án Bécsben ragyogtatta müvészetét, s mind annak daczára, hogy a nagy müvésznő egy kicsit rosszul érezte magát (a mi aligha egyébb volt, mint egy kis müvészi szeszély) mégis a bécsi lapok elragadtatással irnak énekéről. Utánozhatatlan staccatói, gyönyörü coloraturája, főképen tiszta, csengő hangja leirására alig találnak szavakat.

* **A szőllőszeti congresszus** illő fogadására már megtéttettek az előleges intézkedések Budapesten az orsz. gazdasági egyesület részéről. A budai vinczellér képezdében a világ összes szőlőfajaiból egy nagyszerü gyüjtemény rendeztetik.

* **Panaszt vettünk** arra nézve, hogy a szinlap-kihordók a szinlapot még a piaczutczában is csak 10 óra után hordják szét, s e miatt — mert nincs mindég előre jelezve az előadandó darab — a közönség egy része késön értesülhet arról. Jó lesz, ha az igazgatóság ugy intézkedik, hogy a szinlap már a reggeli órákban rendeltetési helyén legyen.

* **A megadóztatási visszaélések** tárgyában a fővárosi iparkörben esütörtökön a budapesti ipartársulatok gyülést tartottak. A bizottság utasitása folytán egy kidolgozott kérvény a képviselőházhoz küldetni elhatároztatott.

* **Borzasztó helyzet.** Az árviz folytán óriási a veszedelem a Tisza mentén. Mint irják, Algyőnek és Tápénak csak tornyai látszanak ki a vizből. E községeket a viz éjjel lepte meg, s igy igen sok emberélet esett áldozatul; hogy a lakosság egyrésze menekült? azt sem sejtik.

* **Zubovics Fedor** főhadnagy ma reggel 6 órakor utazott le a fővárosból Szegedre a miniszterium által leküldve. Két csónakot vitt magával, hogy a veszély esetén segélyt nyujthasson.

* **A szaiámi kelete Szegeden.** A „Szegedi Napló" irja, hogy Szegeden még az a nehány bolt is, mely pénteken nyitva maradt, édes-keveset látott a vevőkből. Volt azonban egy áruczikk, mely óriási keletnek örvendett s ez a — szalámi. A legtöbb család ellátta magát e tartós és tápláló élelmi czikkel, a mi korántsem jelenti az élelem hiányát, hanem csupán a csüggedést, mely a szegediek között uralkodik.

Különfélék.

— Csókograf. A fonograf és telefon háttérbe van szoritva. Ausztinban ugyanis, mint az ottani lap irja, valami lángész bizonyos készüléket talált fel, melyet „csóktáviró"-nak keresztelt. Ez a delejes vonzóerő törvénye szerint működik, s rajta a férj csókot küldhet akár 100 mértföldnyire távol levő nejének. — A legnevezetesebb azonban az, hogy egy más férj nejének küldött csók a készüléket nemcsak megzavarja működésében, de a delejfolyam az illető hely valamennyi gőzsipját és tüzjelző harangját is mozgásba hozza . . . A ki hisz, az üdvözül.

— Hajótörés. Az „Adriatic" nevü angol vitorlás hajó, közel a franczia partokhoz, hajótörést szenvedett és 32 emberrel együtt oda veszett.

— Gazdag ember. M. Párizsban lakó gazdag amerikai 40.000 frankot fizetett egy négy fogatu kocsiért. Evi jövedelme ezen urnak egy millió frank. Gazdaságának nagyobb része petroleumból származik.

— Szulejman pasa, a török hadsereg volt főparancsnoka, ma egy hete érkezett számüzetési helyére Szmirnán keresztül Bagdadba. Az egész uton senkihez sem szólt egy szót sem, valóságos mélabuságba esett. A hosszu vizsgálati fogság, a per lefolyása alatti kinos izgatottság, az itélet és katonai rangjának elvesztése egészen elidegenité őt a világtól. — Egy főbbrangu tiszt és nehány közkatona kisérte őt szomoru uj tartózkodási helyére.

— Páris szegényei. Párisban összesen 43,632 segélyt igénylő család van összeirva 113,317 személylyel. Eszerint Párisban minden 17 lakosra egy szegény esik.

— A négerek nemzeti gyülése. A négerek egy washingtoni értekezlete elhatározta, hogy május 6-án Nashvilleben nemzetgyülést tartanak, melyen déli testvéreik állapotáról, fajuk kivándorlásáról és egyéb érdekeiről fognak tanácskozni. Az első néger gyermeket mult hó 12-én vették föl egy philadelphiai normális iskolába. A 13 éves fiu afrikai születésü s fényesen állta ki a fölvételi vizsgát.

Közgazdaság.

Szakképzett kertészek, borászok és pinczemesterekben igen nagy szükség mutatkozik. Legalább ezt mutatja azon körülmény, hogy a budai vinczellérképezde igazgatósága, 7 nagyobb birtokosnak nem tudott szakképzett egyéneket ajánlani, daczára annak, hogy a mult évben 12 végzett egyén lépett ki a képezdéből. Igen helyes lenne, ha a középosztályu egyének, gyermekeik közül egyet-egyet ezen intézetbe is küldenének.

LEGUJABB.

— **Szeged,** márcz. 10. Dorozsma uszik. — A veszély még tart. — Percsorától a viz alatt 100 ezer hold föld van. — A munka folyik. Az alföldi védvonalon apadás állott be. — Ha holnapig igy marad, a város mentve van. —

Felelős szerkesztő: **Péter Gábor.**

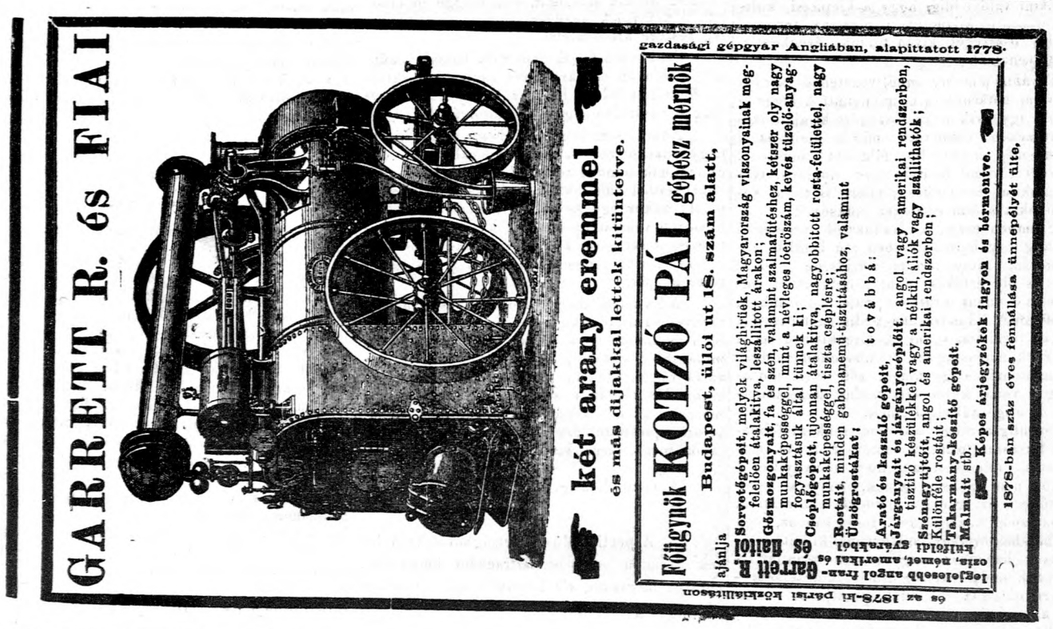

The Singer Manufacturing Comp.

NEW-YORK.

A világ első és legnagyobb varrógép gyárának

varrógépei használati képességük, jóságuk és tartósságuk által mint a varrógépek legczélszerübbjei ismertettek el, s ez nemcsak az egyes vevők és részrehajlatlan szakértők által van elismerve, hanem több mint száz legelső kiállitási érem által is kitüntetett; — a legfényesebb bizonyitékot azonban a használatban levő óriási mennyiség nyujtja, a mely évről évre mindig magasabb fokra hág, — igy például a legközelebb lefolyt évben az elárusitott varrógépek szama

282,812 darabra megy,

a mely több mint felét kiteszi az összes amerikai varrógép gyártmányoknak.

Minden eredeti Singer gép az itt látható gyárijegyet, a kar felső részen a „The Singer Manufacturing Company" czégiratot viseli, s az ezeket nélkülöző gépek nem eredetiek.

A nagyérdemü közönség előnyére s azon czélból, hogy gépeim minden egyes, még a kevésbbé vagyonos egyének által is megszerezhetők legyenek, azokat minden árfölemelés nélkül, csekély előleg s hetenkénti **1 forint 50 krajczár** részletfizetés mellett árusitom el, valamint minden elhasznált vagy czélnak meg nem felelő gépet készpénz gyanánt átveszek.

NEIDLINGER G. Debreczenben, templom-bazár 6. sz.

A „The Singer Manufacturing Comp. New-York" főügynöke.

Pályázat.

A boldogemlékezetü Nagy József kegyes alapitványából, az 1878. évről oda itélendő 500 frtos ösztöndijra, pályázat nyittatik. Mely pályázatnál megkivántatik hogy:

1., Az illető pályázó magyar, reformált vallásu, s a felsőbb tudományokat a debreczeni főiskolában végezte legyen.

2., Kitüzött pályájának a lelkészi vagy tanárinak kell lenni.

3., Szükséges, hogy a bölcsészeti s hittanszaki tudományokon kivül, a latin nyelvben annyira jártas legyen, hogy a római classikus irókat jól értse; mit hogy jól ért, ugy azt, hogy a görög nyelvtanból kitünő osztályzata van, érettségi bizonyitványával kell igazolnia.

4., Megkivántatik pályázótól, hogy az élő nyelvek közül a német nyelvet teljesen értse, és egész folyékonysággal beszélje; a franczia nyelvben is birjon oly előkészülettel, hogy a könyveket jól értse. — Ez utóbbiakra nézve is elengedhetetlen szabályul tüzetvén, hogy ezek is illetékes és tekintetbe vehető bizonyitványokkal igazoltassanak.

Az ekképen felszerelt — máskép figyelmen kivül hagyandó — pályázati kérvények folyó évi április hó 16-ig Révész Bálint püspök és alapitványi bizottsági egyik elnök urhoz lesznek beterjesztendők

Debreczen, 1879. márcz. 9.

(71.) **Tóth Sámuel**
a bizottság jegyzője.

Védjegyzel — Ajánljuk — védve

Elsinger M. J. és fiai

Bécs, Neubau, Zollergasse 2

csász. kir. hadügyministerium, ő felsége haditengerésze és számos jótékony intézet sat. szállitói

csász. királyi szabadalmazott gyárának legjobb és legajánlatraméltóbb

eső köpönyeit,

kocsitakaró ponyváit, ágyhetéteit, sátorkelmeit.

Azon körülmény által indittatva, hogy a tisztelt közönség nagy része ruházati szükségleteit lehetőleg olcsón óhajtja a reá nézve jutányosabbnak látszó kész-ruharaktárakból beszerezni, nem tekintve, ha valyon mint nem szakértő — kivált az alkudozás alkalmából — nem tulságos árakat fizet-e, s ha valyon a szabás csinossága vagy a munka minősége képes-e kielégiteni izlését és igényeit, vagy nem? elhatároztam, hogy itteni férfi-szabó üzletemben,

SAJÁT SZABÁSOM ÈS GYÁRTÁSOMMAL

kiállitott

KÉSZ FÉRFI-RUHA RAKTÁRT

is rendezek be; a hol is 1879. évi Mártius 1-sőjétől kezdve a **legujabb divat és minden idénynek megfelelőleg**

egy öltözék 10 frttól 30 frtig

készpénz fizetés mellett kapható.

Főgondom lesz arra, hogy az ilymódon felszerelt raktáramban

CSINOS SZABÁS S LEGJOBB MUNKÁVAL

kiállitott öltözékkel a jó izlésnek és jutányosságnak is megfelelőleg szolgáljak. Ez okból nem kimélek fáradságot arra nézve, hogy a tisztelt közönség eddig is hálásan tapasztalt pártolását jövőre nézve, az eddiginél is szélesebb körben kiérdemeljem, és hogy a tőlem vásárolt kész-ruha a **kiállitást** illetőleg **éppen olyan legyen, mintha megrendelésre készült** volna **s a határozott árakat,** — mely a különben is mindkét félre nézve kellemetlen alkut fogja helyettesiteni — ugy számitandom, hogy a t. közönség nem szakértő részének is bizalmát megnyerjem.

Tisztelettel lévén a t. közönségnek

alázatos szolgája

Szedlák József.

Kiadó tulajdonos: **Vértessi Lajos.**

Debreczen, 1879. nyomatott Tiszai Dániel örökösei könyvnyomdájában.